УДК 681.5

ПРОЦЕДУРА ТРАНСЛЯЦІЇ ТАБЛИЧНОГО ОПИСУ ЦИФРОВИХ ПРИСТРОЇВ У ПРОГРАМИ НА МОВАХ ОПИСУ АПАРАТУРИ

Малиновський М. Л., Коніщева А. П.

Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства имени Петра Василенко

Запропоновано процедуру трансляції опису цифрових пристроїв, зробленого за допомогою табличної мови THDL, в опис текстовою мовою Verilog.

Постановка проблеми. Як відомо, існуючі середовища проектування цифрових пристроїв (ISE, Quartus і ін.) підтримують інструментальні засоби, які можна розділити на текстові та графічні. До текстових належать мови опису апаратури VHDL, Verilog та ін., До графічних – засоби структурного опису (у вигляді блокових діаграм) і поведінкового опису (у вигляді діаграм станів).

Графічні засоби наочні та компактні. Їх використання сприяє спрощенню взаємодії та покращенню взаєморозуміння в колективі розробників. Програми, підготовлені в графічних редакторах, краще піддаються аналізу та корекції.

Тим не менш, більшість розробників в якості основного використовують текстовий інструментарій. Такий стан справ пояснюється як суб'єктивними, так і об'єктивними факторами, в тому числі тим, що 1) текст не прив'язаний до редактора, 2) текстові засоби володіють великими можливостями і гнучкістю при описі пристроїв, що вимагають використання вкладених конструкцій, параметрізуємих пристроїв з регулярною архітектурою і т.д.

Таким чином, існує суперечність між наочністю одних засобів та універсальністю інших. На думку авторів, табличні засоби здатні в значній мірі вирішити дане протиріччя.

Тим не менш, універсальні табличні мови, які дозволили б повною мірою використовувати всі переваги таблиць, до теперішнього часу не розвивалися.

У зв'язку з цим актуальною є проблема розробки табличних інструментальних засобів опису цифрових пристроїв і трансляції табличного опису в текстові формати, які підтримуються існуючими компіляторами.

Аналіз публікацій. Опис табличних мов проектування наведено в [1], [2], [4] опис мови Verilog в [3]. Аналіз публікацій підтверджує наявність передумов застосування табличних мов і актуальність завдання розробки транслятора з табличної мови в текстову мову, що компілюється.

Метою дослідження, проведеного авторами, є забезпечення можливості практичного застосування гнучкої та універсальної табличної мови для опису цифрових пристроїв.

Основні матеріали дослідження

1. Загальні відомості про THDL

THDL (Tabular Hardware Description Language) – таблична мова опису цифрових пристроїв.

У програмі на THDL (як і в інших HDL-програмах) виділяються дві частини:

1) інтерфейсна – оголошення імені компонента і опис сигналів;

2) логічна – опис логіки роботи пристрою.

Основними табличними конструкціями першої частини є COMPONENT і BINARY SIGNALS. На рисунку 1 наведено приклад використання даних конструкцій. Зліва за допомогою мови THDL оголошений компонент test_thdl і описані його сигнали різних типів і розрядності. Справа – ті ж дані, але описані за допомогою мови Verilog.

В логічній частині використовуються конструкції, що описують дії (ACTION, FUNCTION) та умови, при яких виконуються ці дії (CONDITION, PRIORITY CONDITION, ARGUMENT, PRIORITY ARGUMENT).

Приклад використання конструкцій логічної частини в мовах THDL та Verilog наведений на рисунку 2:

а) Конструкція ACTION – інкрементується значення регістрового сигналу Q і присвоюється значення комбінаційному сигналу DATA_OUTP;

б) Конструкція ACTION доповнена умовою з пріоритетом PRIORITY CONDITION. Якщо отримано сигнал LOAD, виконується дія Q <= DATA_IN. Якщо сигнал LOAD не отримано, а отримано UP_DN, сигнал Q інкрементується. При неотриманні жодного з перерахованих сигналів значення Q декрементується;

в) Конструкції PRIORITY ARGUMENT і FUNCTION. При отриманні сигналу addr_ld перевіряється значення аргументу addr_in. За результатами перевірки функціям w_match і r_match присвоюються відповідні значення.

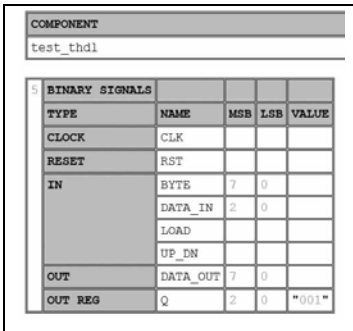

COMPONENT

test_thdl

BINARY SIGNALS

TYPE	NAME	MSB	LSB	VALUE
CLOCK	CLK			
RESET	RST			
IN	BYTE	7	0	
	DATA_IN	2	0	
	LOAD			
	UP_DN			
OUT	DATA_OUT	7	0	
OUT REG	Q	2	0	"001"

```
module test_thdl (CLK,
RST, BYTE, DATA_IN,
LOAD, UP_DN,
DATA_OUT, Q);

input CLK, RST, LOAD,
UP_DN;
input [7:0] BYTE;
input [2:0] DATA_IN;

output [7:0] DATA_OUT;
output [2:0] Q;
wire CLK;
wire RST;
wire [7:0] BYTE;
wire [2:0] DATA_IN;
wire LOAD;
wire UP_DN;

reg [7:0] DATA_OUT;
reg [2:0] Q;
```

Рисунок 1 – Опис інтерфейсної частини пристрою на THDL та Verilog

а)

3	ACTION
	Q = Q + 1
	DATA_OUTP = !BYTE

```
always @(*)
 begin
  DATA_OUTP <= !BYTE;
 end
always @(posedge CLK)
 begin
  Q <= Q + 1;
 end
```

б)

2	PRIORITY CONDITION	ACTION
	LOAD	Q = DATA_I
	UP_DN	Q = Q + 1
	ELSE	Q = Q - 1

```
always @(posedge CLK)
 begin
  if (LOAD)   begin
    Q <= DATA_IN;
   end
  else if (UP_DN)
   begin
    Q <= Q + 1;
   end
  else  begin
    Q <= Q - 1;
  end
 end
```

```
always @(posedge CLK)
 begin
  if (addr_ld)   begin
   if (addr_in == "1010")
    begin
     w_match <= 1;
     r_match <= 0;
    end
   else if (addr_in == "1011")
    begin
     w_match <= 0;
     r_match <= 1;
    end
   else  begin
     w_match <= 0;
     r_match <= 0;
    end
   else  begin
    w_match <= 0;
     r_match <= 0;
  end  end
```

в)

PRIORITY ARGUMENT		FUNCTION	
addr_ld	addr_in	w_match	r_match
1	"1010"	1	0
	"1011"	0	1
	else	0	0
ELSE		0	0

Рисунок 2 – Елементи опису логічної частини пристрою на THDL и Verilog

2. Алгоритм трансляції

Розроблений транслятор забезпечує можливість введення опису в табличному форматі на мові THDL і трансляцію цього опису в мову Verilog.

Алгоритм трансляції розглянемо на прикладі реалізації лічильника за модулем 6 (рис. 3).

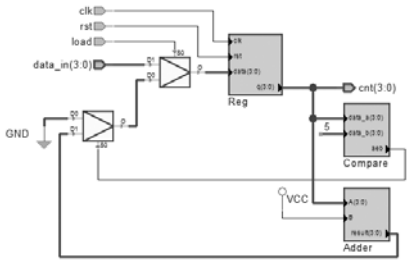

Рисунок 3 – RTL-схема лічильника за модулем 6

Дану схему можна описати за допомогою табличних та текстових конструкцій (рис. 4). Трансляція полягає в перетворенні табличних конструкцій в текстові, при цьому схемна реалізація пристрою повинна залишатися ідентичною.

Як згадувалося вище, будь-яка програма складається з двох частин - інтерфейсної і частини, яка описує логіку роботи пристрою. Алгоритм трансляції інтерфейсної частини залежить від синтаксису мови і не викликає складнощів. Розглянемо алгоритм трансляції частини, яка описує логіку роботи.

COMPONENT
mod_6_counter

1	BINARY SIGNALS				
	TYPE	NAME	MSB	LSB	VALUE
	CLOCK	clk			
	RESET	rst			
	IN	data_in	3	0	
		load			
	OUT REG	cnt	3	0	

2	PRIORITY CONDITION	ACTION
	load == 1	cnt = data_in
	cnt == 5	cnt = 4'b0000
	ELSE	cnt = cnt + 1'b1

END
mod_6_counter

```
Module
mod_6_counter       (
input wire clk,
 input wire rst,
 input wire load,
 input              wire
[3:0]data_in,
 output reg [3:0]cnt);
always  @  (posedge
clk)
 begin  if (rst)
   cnt <= 4'b0000;
  else   begin
    if(load)
     cnt <= data_in;
    else
     if (cnt == 5)
      cnt <= 4'b0000;
     else
      cnt <= cnt + 1'b1;
   end end  endmodule
```

Рисунок 4 – Табличний та текстовий описи лічильника за модулем 6

Оскільки табличні конструкції цієї частини описують тільки логіку і не враховують тип сигналу (комбінаційний або регістровий), зручно розбити схему на два блоки – комбінаційний і регістровий (рис. 5) і далі для кожної з цих частин формувати опис у текстовому форматі.

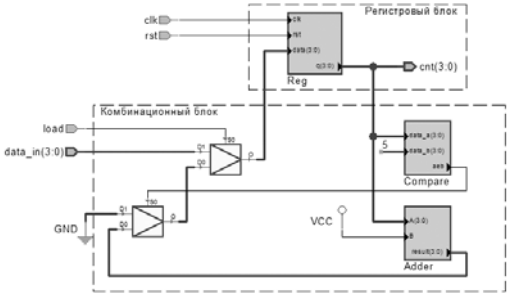

Рисунок 5 – Регістровий та комбінаційний блоки RTL-схеми

Всі обчислення і присвоювання будемо проводити в комбінаційному блоці, а збереження результатів - в регістровому. Для цього для кожного регістрового сигналу створимо допоміжний сигнал такої ж розрядності. Надамо йому ім'я основного сигналу з приставкою next_. Таким чином, для регістрових сигналів з'явиться два значення – збережене (використовується в умовах і в правій частині виразів присвоювання) і поточне – з приставкою next_ (використовується в регістровому блоці в лівій частині виразів присвоювання). В комбінаційному блоці кожну табличну конструкцію будемо транслювати наступним чином:

1) CONDITION, ARGUMENT → if (condition_1)…if (condition_n)…if (!condition_1 and…and !condition_n

2) PRIORITY CONDITION, PRIORITY ARGUMENT → if (condition_1)…else if (condition_n)…else

Для збереження результатів в регістровому блоці регістровим сигналам необхідно присвоїти значення, визначене в комбінаційному блоці (сигнали з приста-

вкою next_). Т. ч., послідовність заповнення шаблону текстового опису відповідає рисунку 6.

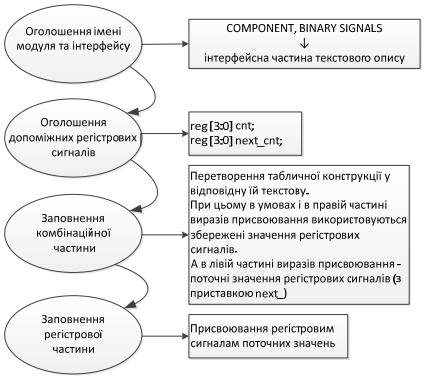

Рисунок 6 – Послідовність дій при трансляції табличного опису в текстовий

3. Табличний редактор проектування цифрових пристроїв

Для проектування цифрових пристроїв з використанням табличних конструкцій створено редактор EditorTHDL (рис. 7). Починати роботу необхідно зі створення проекту (а) і компонента в даному проекті (б). Далі зі списку існуючих табличних конструкцій вибирають необхідну (в). Програма являтиме собою перелік певних табличних конструкцій (г). Після створення табличного опису розробник запускає трансляцію і отримує Verilog-код (д).

Висновки

1. Розроблена таблична мова THDL є універсальним засобом проектування цифрових пристроїв і дозволяє підвищити якість і знизити трудовитрати на створення програмного забезпечення.

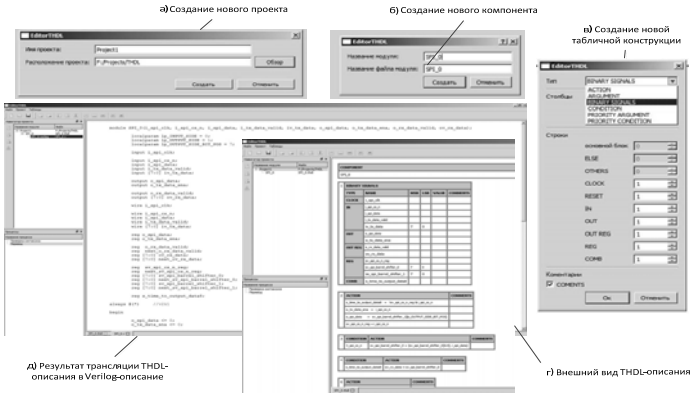

Рисунок 7 – Інтерфейс редактора EditorTHDL

2. Розроблена процедура трансляції та табличний редактор EditorTHDL дає можливість використовувати мову THDL при вирішенні практичних завдань, пов'язаних з проектуванням цифрових пристроїв на основі замовних і програмованих інтегральних схем.

Список використаних джерел

1. *Малиновський М. Л.* Методи і засоби табличного опису апаратури цифрових пристроїв / М. Л. Малиновський, А. П. Коніщева, А.В. Сидоренко // Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті – УкрДАЗТ – 2011. – №4. – С. 69–72

2. *Languages* and General Software Aspects for Telecommunication Systems. The Tree and Tabular Combined Notation. v.3 07/2001 ITU [Internet resource]. – Access mode http://www.itu.int/ITU-T/studygroups/com10/languages/Z.140_0701_pre.pdf

3. *IEEE Standard Verilog*. 03/2001 [Internet resource]. – Access mode http://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp?reload=true&punumber=10779

4. *Малиновський М. Л.* Концепція створення табличних мов опису апаратури / М. Л. Малиновський, І. А. Фурман, А. Ю. Аллашев, А. В. Святобатько // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. – НАУ ХАІ, 2010. – №6. – С. 289–291

Аннотация

ПРОЦЕДУРА ТРАНСЛЯЦИИ ТАБЛИЧНОГО ОПИСАНИЯ УСТРОЙСТВ В ПРОГРАММЫ НА ЯЗЫКАХ ОПИСАНИЯ АППАРАТУРЫ

Малиновский М. Л., Конищева А. П.

Предложена процедура трансляции описания цифровых устройств, выполненного при помощи табличного языка THDL, в текстовое описание на языке Verilog.

Abstract

THE TRANSLATION PROCEDURE OF TABULAR DESCRIPTION HARDWARE TO PROGRAM ON TEXT SINTESIZED LANGUAGE

M. Malynovskyi, A. Konishcheva

Translation procedure from tabular description hardware (THDL) to text description (Verilog) is offered.